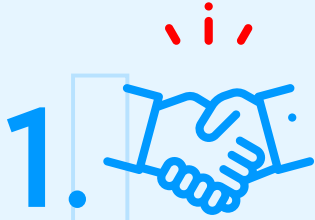

ວິທີສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດໃນປະເທດ ລຸກຊຳບວກ

1.

ໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ

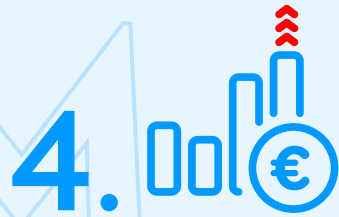
2.

ຮ່າງເອກະສານດ້ານກົດໝາຍ

3.

ການກວດຄົ້ນເຂົ້າ-ອອກເມືອງ

4.

ມາດຕະການດ້ານການເງິນ
ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ

5.

ອາກອນ

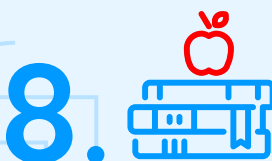
6.

ປະກັນສັງຄົມ

7.

ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

8.

ການສຶກສາໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ

1. ບອນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ

ທຸກໆທຸລະກິດທີ່ສ້າງຕັ້ງຢູ່ປະເທດລຸກຊຳບວກຕ້ອງໄດ້ຮັບໃບອະນຸຍາດທີ່ຈຳເປັນຈາກລັດຖະບານ. ກິດຈະການການຄ້າ, ກິດຈະການທີ່ໃຊ້ທັກສະພິມີ ແລະ ກິດຈະການອຸດສາຫະກຳ ພ້ອມທັງອາຊີບເສລີບາງປະເພດ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ.

ກິດຈະການການຄ້າ

ກະຊວງເສດຖະກິດຈະອອກ [ໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ](#) ໃຫ້ແກ່ກິດຈະການທົ່ວໄປ ແລະ ກິດຈະການທີ່ຈະດຳເນີນການເປັນເວລາຍາວນານທີ່ນອນຢູ່ໃນຂົງເຂດທີ່ມີສິດສ້າງຕັ້ງ. ເພື່ອດຳເນີນກິດຈະການຕ່າງໆດັ່ງກ່າວໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ, ຜູ້ສະໝັກຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດບາງເງື່ອນໄຂໃນດ້ານຄຸນຄວາມ ແລະ ຫຼັກຈັນຍາບັນໃນວິຊາຊີບຂອງພວກເຂົາ ແລະ ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າທຸລະກິດຂອງພວກເຂົາມີສະຖານທີ່ຕັ້ງທີ່ແນ່ນອນຢູ່ໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ. ຄຸນຄວາມດ້ານວິຊາຊີບທີ່ຕ້ອງການແມ່ນອີງຕາມປະເພດລັກສະນະຂອງທຸລະກິດ ນັບຕັ້ງແຕ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບຢັ້ງຢືນ ຈົນເຖິງ ຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບປະກາດສະນິຍາບັດວິຊາສະເພາະ ແລະ ປະລິນຍາຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ.

ໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ອອກໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບກິດຈະການການຄ້າ (ການຂາຍຍົກ, ການຂາຍຍ່ອຍ, ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານການຄ້າ, ການໃຫ້ບໍລິການທີ່ໃຊ້ຄວາມຮູ້ສັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ສະໜອງໃຫ້ໂດຍບໍລິສັດ, ແລະ ກິດຈະການທາງດ້ານອຸດສາຫະກຳ).

ກິດຈະການອື່ນໆທີ່ຖືກຄວບຄຸມ

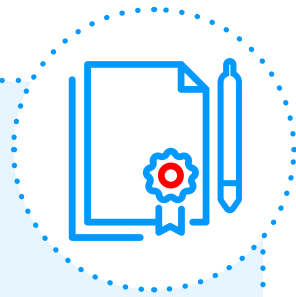
ກິດຈະການທີ່ຖືກຄວບຄຸມຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບປະກາດສະນິຍາບັດວິຊາຊີບ ແລະ ການຂໍອະນຸຍາດເພີ່ມເຕີມ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ສະຖາບັນການເງິນ ແລະ ບໍລິສັດເຕັກໂນໂລຊີການເງິນ ແມ່ນຖືກຄວບຄຸມໂດຍ [CSSF](#) (“[ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການເງິນ](#)”).

ບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນກິດຈະການທີ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ໄຊ້ແຮງງານ, ຄົນທົ່ວໄປ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບອະນຸຍາດການດຳເນີນງານສະເພາະ - ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເອີ້ນວ່າ [ໃບອະນຸຍາດ “commodo/incommodo”](#).

ສະຖາບັນອື່ນໆ ເຊັ່ນ ກະຊວງສາທາ ແລະ ສະພາທະນາຍຄວາມແຫ່ງລຸກຊຳບວກ ກໍ່ຄວບຄຸມບາງກິດຈະການສະເພາະເຊັ່ນກັນ.

ເພື່ອສຳເລັດຂັ້ນຕອນການສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ, ບໍລິສັດຈຳເປັນຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນກັບສະຖາບັນຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນເຊັ່ນ [ທ້ອງຖານລົງທະບຽນທຸລະກິດລຸກຊຳບວກ](#), [ຕັ້ງຢູ່ ສູນປະກັນສັງຄົມຮ່ວມ](#) ແລະ ກັບ [ເຈົ້າໜ້າທີ່ສ່ວຍສາອາກອນ](#).

ອັດຕາຜົນຜະລິດຕໍ່ແຮງງານທີ່ສູງທີ່ສຸດເປັນອັນດັບທີ 1 ໃນໂລກ (ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໄດ້ຕໍ່ໜຶ່ງຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກ)
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດສະນີໂລກາຜິວດີ 2019 ຂອງ KOF

2. ຮ່າງເອກະສານກົດໝາຍ

ບໍ່ວ່າທຸລະກິດຈະມີຂະໜາດ ແລະ ມີລັກສະນະແບບໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຜູ້ປະກອບການຕ້ອງເຮັດແມ່ນການປະກອບ ຮ່າງເອກະສານກົດໝາຍ ທີ່ແທດເໝາະກັບກົດຈະການຂອງພວກເຂົາ (ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ບໍລິສັດ).

ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ

ການສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ແມ່ນໃຫ້ສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດໃນຖານະບຸກຄົນທຳມະດາ ແທນທີ່ຈະສ້າງຕັ້ງນິຕິບຸກຄົນໜຶ່ງແຍກຕ່າງຫາກ. ການສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດໃນຮູບແບບນີ້ ມີຄວາມຍືດຍຸ່ນຫຼາຍກວ່າ ແລະ ມີລະບຽບຂັ້ນຕອນດ້ານການບໍລິຫານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ແຕ່ກໍ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດ ເນື່ອງຈາກວ່າມັນຈະບໍ່ມີການໄຈ້ແຍກກັນລະຫວ່າງຊັບສິນສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ປະກອບການ ແລະ ຊັບສິນທາງການຄ້າ.

ບໍລິສັດ

ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງລົງ, ຜູ້ປະກອບການຫຼາຍຄົນເລືອກທີ່ຈະສ້າງຕັ້ງບໍລິສັດທີ່ໂດຍການສະເໜີໃຫ້ແຍກລະຫວ່າງຊັບສິນສ່ວນຕົວ ແລະ ຊັບສິນຂອງບໍລິສັດອອກຢ່າງເຂັ້ມງວດ. ໃນກໍລະນີນີ້, ໜີ້ສິນຂອງຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດ ແມ່ນຖືກຈຳກັດຢູ່ພຽງແຕ່ມູນຄ່າຂອງຊັບສິນທີ່ພວກເຂົາປະກອບສ່ວນ. ບັນດາບໍລິສັດເງິນທຶນ ກໍ່ຍັງມີລັກສະນະທີ່ບໍ່ເປັນສ່ວນຕົວ ແລະ ອາໄສເງິນທຶນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດເປັນຫຼັກ. ຮູບແບບຂອງບໍລິສັດທີ່ມີໃຫ້ເຫັນຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນ:

- **ບໍລິສັດມະຫາຊົນຈຳກັດ (SA)** ເຊິ່ງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການຮ່າງເອກະສານທາງການທີ່ຖືກຮັບຮອງໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ທະບຽນ. ຕົ້ນທຶນຂຶ້ນຕໍ່າມູນຄ່າ 30,000 ເອີໂຣ ຈະຕ້ອງຖືກຈອງ ແລະ ຖອກສູງສຸດ 25% (7,500 ເອີໂຣ) ໃນເວລາທີ່ຮວມຕົວຕັ້ງເປັນບໍລິສັດ. ບໍລິສັດປະເພດ SA ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຖືຮຸ້ນໃໝ່ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ ພ້ອມທັງອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດທຶນ.

- **ບໍລິສັດຈຳກັດໜີ້ສິນ (SARL)** ເຊິ່ງກໍ່ຕ້ອງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການຮ່າງເອກະສານທາງການທີ່ຖືກຮັບຮອງໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ທະບຽນເຊັ່ນກັນ. ຕົ້ນທຶນຂຶ້ນຕໍ່າມູນຄ່າ 12,000 ເອີໂຣ ຈະຕ້ອງຖືກຈອງ ແລະ ຖອກເຕັມສ່ວນໃນເວລາກໍ່ຕັ້ງບໍລິສັດ. ຈຸດດີຂອງຮູບແບບ SARL ນີ້ແມ່ນ ຜູ້ຖືຮຸ້ນເບື້ອງຕົ້ນຈະໄດ້ຮັບສິດຫຼາຍກວ່າໃນການຄວບຄຸມກຳມະສິດຂອງຮຸ້ນ ເພາະມັນຈະບໍ່ສາມາດຖືກຊື້ຂາຍໄດ້ຢ່າງເສລີ.
- **ບໍລິສັດຈຳກັດໜີ້ສິນແບບລຽບງ່າຍ (SARL-S)** ສາມາດຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໄດ້ໂດຍບຸກຄົນທຳມະດາທີ່ຖືໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດຈາກກະຊວງເສດຖະກິດເທົ່ານັ້ນ. ການຮວມຕົວເຂົ້າເປັນບໍລິສັດໃນຮູບແບບນີ້ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການຮ່າງເອກະສານສ່ວນຕົວທີ່ບໍ່ຖືກຮັບຮອງໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ກໍ່ໄດ້. ຕົ້ນທຶນຂຶ້ນຕໍ່າມູນຄ່າລະຫວ່າງ 1 ຫາ 12,000 ເອີໂຣ ຈະຕ້ອງຖືກຈອງ ແລະ ຖອກສູງສູງ 100% ໃນເວລາກໍ່ຕັ້ງບໍລິສັດ.

ບໍລິສັດຮູບແບບອື່ນໆກໍ່ມີ ແຕ່ບໍ່ພົບເຫັນຫຼາຍ. ວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ບໍລິສັດ ຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນກັບ [ທ້ອງຖານທະບຽນທຸລະກິດຂອງລຸກຊຳບວກ](#).

ມີຫຼາຍກວ່າ 750 ບໍລິສັດມະຫາຊົນຈຳກັດ (SA) ທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2019
ທ້ອງຖານທະບຽນທຸລະກິດລຸກຊຳບວກ

ມີຫຼາຍກວ່າ 6,500 ບໍລິສັດຈຳກັດໜີ້ສິນ (SARL) ທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2019
ທ້ອງຖານທະບຽນທຸລະກິດລຸກຊຳບວກ

3. ການກວດຄົນເຂົ້າ-ອອກເມືອງ

ຜູ້ທີ່ຖືສັນຊາດຂອງປະເທດທີສາມ (ຜູ້ທີ່ບໍ່ຖືສັນຊາດຂອງປະເທດໃນເຂດເສດຖະກິດເອີຣົບ - ເຊິ່ງແມ່ນບັນດາລັດພາຄີຂອງສະຫະພາບເອີຣົບ, ອິດສະລັງ, ນອກແວ ແລະ ເລັກເຕນສະເຕນ - ຫຼື ສັນຊາດຂອງປະເທດໃນສະມາພັນທະລັດສະວິດ) ທີ່ວາງແຜນວ່າຈະອາໄສຢູ່ໃນປະເທດລຸກຊຳບວກເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າສາມເດືອນ (90 ວັນ) ຕ້ອງໄດ້ຂໍ **ໃບອະນຸຍາດຝັກອາໄສ** ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າມາໃນປະເທດ.

ໃບອະນຸຍາດຝັກອາໄສ

ໃບຄຳຮ້ອງຂໍອະນຸຍາດຝັກອາໄສຕ້ອງຖືກສົ່ງໄປຫາກົມກວດຄົນເຂົ້າ-ອອກເມືອງຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ເອີຣົບຂອງລຸກຊຳບວກ. ໃບອະນຸຍາດອາດທີ່ຂໍນັ້ນອາດເປັນໃນນາມຂອງຜະນັກງານ, ຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະ, ນັກຮຽນ, ນັກຮຽນຝຶກງານ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຫຼື ສຳລັບເຫດຜົນສ່ວນຕົວ.

ສຳລັບການຝັກອາໄສທີ່ບໍ່ເກີນສາມເດືອນ, ຜູ້ທີ່ຖືສັນຊາດຂອງປະເທດທີສາມແມ່ນບໍ່ມີສິດດຳເນີນກິດຈະກຳໃດໆໃນຖານະຜະນັກງານ ຫຼື ຜູ້ປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະໄດ້, ຍົກເວັ້ນແຕ່ວ່າໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຢ່າງຊັດເຈນໂດຍລັດຖະມົນຕີ. ຜູ້ທີ່ຖືສັນຊາດຂອງປະເທດທີສາມທີ່ຕ້ອງການສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດໃນລຸກຊຳບວກ ດ້ວຍການປະກອບອາຊີບອິດສະຫຼະຈຳເປັນຕ້ອງປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂຫລາຍດ້ານ.

ຂໍອະນຸຍາດແນວໃດ?

ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າມາໃນປະເທດ, ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຕ້ອງ:

- ຍື່ນໃບຄຳຮ້ອງກັບກົມກວດຄົນເຂົ້າ-ອອກເມືອງຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ເອີຣົບ;
- ຖືໜັງສືຜ່ານແດນທີ່ຖືກຕ້ອງ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ອາໄສຢູ່ຊົ່ວຄາວ. ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຍື່ນສະໜັກຂໍ້ວິຊາຝັກເຊົາໄລຍະຍາວ (ປະເພດ D).

ຫຼັງຈາກທີ່ເຂົ້າມາໃນປະເທດແລ້ວ, ຜູ້ສະໜັກຕ້ອງ:

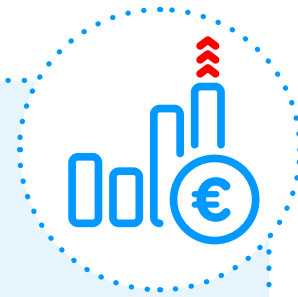
- ແຈ້ງກ່ຽວກັບການເຂົ້າປະເທດໃຫ້ແກ່ເຂດເທດສະບານທີ່ຕົນຈະຝັກອາໄສຢູ່;
- ກວດສຸຂະພາບ;
- ຍື່ນຫຼັກຖານການຈ່າຍເງິນຄ່າບໍລິຫານມີມູນຄ່າ 80 ເອີໂຣ.

ຫຼັງຈາກທີ່ດຳເນີນຂັ້ນຕອນເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ, ຜູ້ສະໜັກຈະໄດ້ຮັບຈົດໝາຍແຈ້ງໃຫ້ຕົນໄປຮັບໃບອະນຸຍາດຝັກອາໄສສະບັບຈິງ.

ຂໍ້ມູນສຳຄັນ:
ເມືອງທີ່ໜ້າຍ້າຍໄປຢູ່ເພື່ອເຮັດວຽກອັນດັບທີ 3 ຂອງໂລກ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: AIRINC, ມີນາ 2019

ສະຖານທີ່ດີທີ່ສຸດອັນດັບທີ 3 ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດໃນການສ້າງອາຊີບ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດສະນີການເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດຂອງຄົນຕ່າງຊາດປີ 2019 (Expatriate Working Abroad Index 2019)

ປະເທດທີ່ເປັນສາກົນທີ່ສຸດໃນເອີຣົບ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Eurostat, 2019

4. ມາດຕະການດ້ານການເງິນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ

ບໍລິສັດທີ່ສ້າງຕັ້ງ ມີຕົວຕົນທີ່ຍືນຍົງໃນປະເທດລຸກຊຳບວກແລ້ວ ສາມາດໝູນໃຊ້ມາດຕະການດ້ານການເງິນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຫລາກຫລາຍໃນການຊ່ວຍ ຂະຫຍາຍກິດຈະການຂອງພວກເຂົາ, ພັດທະນາແນວຄິດ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ເປັນນະວັດຕະກຳໃໝ່ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ

ການຊ່ວຍເຫຼືອລຳໃນການລົງທຶນ

ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ທີ່ມີໂຄງການລົງທຶນທີ່ມີວັດຖຸປະສົງໃນການສົ່ງເສີມການສ້າງ, ການພັດທະນາ, ການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຫຼື ສ້າງການປ່ຽນແປງພື້ນຖານຂອງ ຂະບວນການຜະລິດ, ອາດຈະມີສິດໄດ້ຮັບ [ການຊ່ວຍເຫຼືອລຳໃນການລົງທຶນສຳລັບ SMEs](#).

ການຄົ້ນຄວ້າ & ການພັດທະນາ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃໝ່

ການຊ່ວຍເຫຼືອລຳດ້ານການເງິນຈາກພາກລັດ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ທຶນສົມທົບຕໍ່ມາຈາກພາກເອກະຊົນໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດທີ່ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່. ກະຊວງເສດຖະກິດຈະມອບ [ເງິນອຸດໜູນສຳລັບໂຄງການຄົ້ນຄວ້າ&ພັດທະນາ ແລະ ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່](#) ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດທີ່ມີກິດຈະກຳທີ່ໂດດເດັ່ນໃນລຸກຊຳບວກ. ໂຄງການສະໜັບສະໜູນການຄົ້ນຄວ້າ&ພັດທະນາ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃໝ່ນັ້ນ ສາມາດຮ່ວມສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ພ້ອມທັງການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາຜະລິດຕະພັນທີ່ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈະຖືກແທນຄືນໃຫ້ໂດຍອີງຕາມມູນຄ່າທີ່ເກີດຂຶ້ນຕົວຈິງ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆຍັງສາມາດຮ່ວມສະໜອງທຶນໃຫ້ກັບການປົກປ້ອງຊັບສິນທາງປັນຍາດ້ານວິຊາການ, ການບໍລິການໃຫ້ຄຳປຶກສາຈາກພາຍນອກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນະວັດຕະກຳໃໝ່ ຫຼື ການຈັດສັນພະນັກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງໃຫ້ມາປະຕິບັດວຽກງານໃຫ້ຊື່ຄາວ.

ມາດຕະການສຳລັບວິສາຫະກິດໜຸ່ມນ້ອຍທີ່ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່

ແຜນການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ສະເພາະຈະຈະຈົງສຳລັບວິສາຫະກິດໜຸ່ມນ້ອຍທີ່ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່ ສາມາດຮ່ວມສະໜອງທຶນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການເງິນໜຸ່ມວຽນຂອງທຸລະກິດທີ່ເລີ່ມຕົ້ນໃໝ່ໃນໄລຍະເຕັບໂຕ ໂດຍການໃຫ້ເງິນລົງທຶນທຽບເທົ່າກັບມູນຄ່າຂອງຮຸ້ນທີ່ມີ.

ການຄົ້ນຄວ້າລະດັບປະລິນຍາເອກ ແລະ ຫຼັງປະລິນຍາເອກ

ແຜນກອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າ (AFR Grant Scheme) ຂອງ ສຳນັກງານກອງທຶນສະໜັບສະໜູນການຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າໃນລະດັບປະລິນຍາເອກ ແລະ ຫຼັງປະລິນຍາເອກ ໃນ ແລະ ນອກປະເທດລຸກຊຳບວກ.

5. ອາກອນ

ບໍລິສັດໃນປະເທດລຸກຊຳບວກແມ່ນຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຄິດໄລ່ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມເຂົ້າໃນສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການຂອງພວກເຂົາ. ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະຕ້ອງເສຍອາກອນອີງຕາມສະຖານະພາບສ່ວນຕົວຂອງພວກເຂົາ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາກອນນິຕິບຸກຄົນ

ອາກອນລາຍໄດ້ນິຕິບຸກຄົນ ໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ສຳລັບປີ 2020 ຢູ່ລະຫວ່າງ 15 ຫາ 17% ຂຶ້ນກັບຜົນກຳໄລຂອງບໍລິສັດອີງຕາມໃບສະຫຼຸບຊັບສິນບັດທາງການຄ້າ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມເຕີມ 7% ຈະຖືກເກັບຈາກອາກອນລາຍໄດ້ນິຕິບຸກຄົນ ເພື່ອເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກອງທຶນການຈ້າງງານ. ອາກອນທຸລະກິດຊຸມຊົນລະຫວ່າງ 6 ຫາ 12%, ອີງຕາມເຂດເທດສະບານ, ຍັງຈະຖືກເກັບກັບບໍລິສັດນິຕິບຸກຄົນເຊັ່ນກັນ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ບໍລິສັດຍັງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນຄວາມມັ່ງຄັ່ງສຸດທິ ອີງຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິນທັງໝົດ ແລະ ໂຄງຮ່າງຂອງໃບສະຫຼຸບຊັບສິນບັດ ນັບຕັ້ງແຕ່ 535 ຫາ 32,100 ເອີໂຣຕໍ່ປີ (ອາກອນຄວາມມັ່ງຄັ່ງຈະບໍ່ຖືກເກັບກັບວິສາຫະກິດສ່ວນບຸກຄົນ).

ອັດຕາອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ

ອັດຕາອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ມາດຕະຖານ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການໃນປະເທດລຸກຊຳບວກແມ່ນ 17% ເຊິ່ງແມ່ນອັດຕາທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດໃນສະໜາພາບເອີຣົບ.

ບໍລິສັດທີ່ຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໜ່ວຍງານຈັດເກັບອາກອນທາງອ້ອມຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບ **ເລກປະຈຳຕົວຜູ້ເສຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ**.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ສ່ວນບຸກຄົນ

ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນປະເທດລຸກຊຳບວກຈະຖືກຈັດໃສ່ໝວດອາກອນອີງຕາມສະຖານະພາບສ່ວນຕົວຂອງພວກເຂົາ. ເຊິ່ງມີສາມໝວດອາກອນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ໝວດອາກອນທີ 1:

- ແຕ່ງງານກັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ເລືອກຈະເສຍອາກອນແຍກຕ່າງຫາກ;
- ຄົນໂສດ;
- ແຕ່ງງານກັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ;

ໝວດອາກອນທີ 1a:

- ຜູ້ທີ່ອາຍຸ 65 ປີຂຶ້ນໄປ;
- ພໍ່/ແມ່ ລ້ຽງດຽວທີ່ມີເດັກຢູ່ພາຍໃຕ້ການປົກຄອງ;

ໝວດອາກອນທີ 2:

- ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ;
- ຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ເປັນໝ້າຍ (ສຳລັບສາມປີທຳອິດຫຼັງຈາກຜົວ/ເມຍເສຍຊີວິດ);
- ຜູ້ທີ່ຢ່າຮ້າງ ຫຼື ແຍກທາງກັນຢູ່ (ສຳລັບສາມປີທຳອິດ);
- ຄູ່ທີ່ໃຊ້ຊີວິດຮ່ວມກັນ;
- ແຕ່ງງານກັບຜູ້ເສຍອາກອນທີ່ບໍ່ມີພູມລຳເນົາໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ.

ອັດຕາອາກອນລາຍໄດ້ ຂອງປະເທດລຸກຊຳບວກສຳລັບບຸກຄົນທົ່ວໄປ ແມ່ນໜຶ່ງໃນອັດຕາທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດໃນເອີຣົບ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຄົນທີ່ມີຄູ່. ອາກອນລາຍໄດ້ແມ່ນອີງໃສ່ **23 ຂັ້ນອາກອນ** ແລະ ອັດຕາອາກອນສ່ວນເພີ່ມທີ່ສູງທີ່ສຸດແມ່ນ 42% ນັບແຕ່ປີ 2017.

ອີງຕາມ OECD, ຄູ່ຜົວເມຍທີ່ມີລູກສອງຄົນ ແລະ ມີເງິນເດືອນສອງພູດ (100% ແລະ 67% ຂອງເງິນເດືອນສະເລ່ຍ, ຕາມລຳດັບ) ຈະຕ້ອງໄດ້ເສຍອາກອນໃນອັດຕາລວມ 26% - ລວມທັງການປະກອບທຶນເຂົ້າໃນເງິນປະກັນສັງຄົມ.

6. ປະກັນສັງຄົມ

ປະເທດລຸກຊຳບວກມີລະບົບປະກັນສັງຄົມທີ່ພັດທະນາ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ ທີ່ຄຸ້ມຄອງຫຼາກຫຼາຍ ສະຖານະການຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

ລະບົບປະກັນສັງຄົມ

ລະບົບປະກັນສັງຄົມຂອງລຸກຊຳບວກ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກ **ການເຈັບປ່ັນ, ການເກີດລູກ, ຄວາມພິການ, ການເສຍຊີວິດ, ອາຍຸສູງ ແລະ ປະກັນອຸບັດຕິເຫດທັງໃນຊີວິດສ່ວນຕົວ ແລະ ໃນ ຂອບເຂດວິຊາຊີບເຊັ່ນກັນ.**

ທຸກໆບໍລິສັດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຂຽນໃບແຈ້ງການດຳເນີນງານ ແລະ ແຈ້ງມື້ເລີ່ມຕົ້ນການຈ້າງງານໃຫ້ແກ່ **ສູນປະກັນສັງຄົມຮ່ວມ**, ເຊິ່ງ ເປັນຜູ້ຈັດເກັບຂໍ້ມູນ, ຈົດທະບຽນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເກັບກຳການ ປະກອບທຶນສຳລັບກອງທຶນປະກັນໄພຕ່າງໆ.

ພວກເຂົາສາມາດ ເຂົ້າຮ່ວມ **ແຜນປະກັນໄພຮ່ວມຂອງນາຍຈ້າງ** ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານການ ເງິນທີ່ເກີດຈາກການສູນເສຍລາຍໄດ້ເນື່ອງຈາກຄວາມເຈັບປ່ວຍ.

ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຂອງຜູ້ທີ່ເຮັດອາຊີບອິດສະຫຼະທີ່ອາໄສສິດທິ ປະໂຫຍດສຳລັບຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກອິດສະຫຼະຈາກການປະກັນສຸຂະພາບ ຈະຖືກຮ່ວມຄຸ້ມຄອງຈາກການປະກັນໄພເຊັ່ນກັນ, ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂ ທີ່ວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນການສ່ວນຕົວກັບປະກັນສັງຄົມ ຮ່ວມ. ເງື່ອນໄຂສຳລັບການຂຶ້ນທະບຽນຮ່ວມກັນພາຍໃຕ້ແຜນ ປະກັນໄພອັນດຽວແມ່ນແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ ຂຶ້ນກັບວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ ຮັບການຄຸ້ມຄອງຈາກປະກັນໄພແມ່ນຜູ້ທີ່ມີພູມລຳເນົາຢູ່ໃນປະເທດ ລຸກຊຳບວກຫຼືບໍ່.

ການປະກອບທຶນເຂົ້າໃນປະກັນສັງຄົມ

ການປະກອບທຶນເຂົ້າໃນປະກັນສັງຄົມກວມເອົາ 25% ຂອງເງິນ ເດືອນລວມທັງໝົດ. ການປະກອບທຶນ 16% ຂອງເງິນເດືອນ ລວມແມ່ນສຳລັບການປະກັນບຳນານ. ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງການປະກອບ ທຶນນີ້ (ເຊິ່ງລວມຢູ່ໃນການປະກອບທຶນເຂົ້າໃນປະກັນສັງຄົມ ທັງໝົດ) ແມ່ນຖືກຈ່າຍໂດຍນາຍຈ້າງ, ໃນຂະນະທີ່ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງຈະ ຖືກຫັກໂດຍກົງຈາກເງິນເດືອນຂອງລູກຈ້າງ.

ລະບົບຮັກສາສຸຂະພາບຂອງລຸກຊຳບວກ ຍັງຄົງເປັນລະບົບ ທີ່ດີທີ່ສຸດໃນໂລກ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດສະນີວັດແທກຄວາມມັ່ງຄັ້ງຂອງປະເທດປີ 2018 (The Legatum Prosperity Index), Legatum Institute, 2018

ປະເທດລຸກຊຳບວກຖືກຈັດເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີການ ໃຊ້ຈ່າຍດ້ານສຸຂະພາບທີ່ສູງທີ່ສຸດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2019

ອາຍຸໄຂສະເລ່ຍຂອງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ປະເທດລຸກຊຳບວກແມ່ນ ຢູ່ໃນກຸ່ມທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນເອີຣົບ: 86 ປີ ສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ 81 ປີສຳລັບຜູ້ຊາຍ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2018

7. ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ປະເທດລຸກຊຳບວກແມ່ນປະເທດທີ່ໜ້າຢູ່ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງການໄຊ້ຊີວິດ ແລະ ການເຮັດວຽກ ທີ່ດີຫຼາຍ. ການເດີນທາງໄລຍະສັ້ນຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ມີຄວາມສົມດຸນ ແລະ ຫວ່າງຊີວິດຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມຫມູ່ຄູ່ ທີ່ມີຄວາມສຸກ. ເມືອງລຸກຊຳບວກແມ່ນຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 1 ໃນ 230 ເມືອງ ດ້ານຄວາມປອດໄພ ອີງຕາມຜົນການສຳຫຼວດຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງເມີເຊີໃນປີ 2019 (Mercer's Quality of Living Survey).

ການຊອກຫາທີ່ຝັກອາໄສ

ມີຫຼາກຫຼາຍແຫຼ່ງທີ່ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນກັບທ່ານກ່ຽວກັບຕະຫຼາດອະສັງຫາລິມະຊັບ. [ເວັບໄຊ້ຂອງໜ່ວຍງານສ້າງແຜນການກ່ຽວກັບທີ່ຢູ່ອາໄສ](#) ຂອງປະເທດລຸກຊຳບວກ ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລາຄາຂອງເຮືອນອີງຕາມທີ່ຕັ້ງ, ທັງສຳລັບໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ຊື້ ແລະ ຍັງມີອີກຫຼາຍເວັບໄຊ້, ບໍລິສັດຕົວແທນຊື້ຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະ ບໍລິສັດຕົວແທນໃນການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍທ່ານຊອກຫາທີ່ຝັກທີ່ເໝາະສົມສຳລັບທ່ານໄດ້.

ບໍລິສັດຕົວແທນໃນການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ

ບໍລິສັດຕົວແທນໃນການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອທ່ານກ່ຽວກັບລະບຽບຂັ້ນຕອນດ້ານການບໍລິຫານ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ກຳລັງຍ້າຍຖິ່ນມາປະເທດລຸກຊຳບວກ ຕາມຄວາມຕ້ອງການສ່ວນບຸກຄົນ. ທີ່ມງານຂອງພວກເຂົາທີ່ເວົ້າໄດ້ຫຼາຍພາສາຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຂົນສົ່ງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃນປະເທດລຸກຊຳບວກເປັນໄປຢ່າງງ່າຍດາຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້.

ຫ້ອງການສຳລັບທຸລະກິດຂອງທ່ານ

ໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ, ມີຫຼາຍທາງເລືອກຂອງຫ້ອງການສ່ວນຕົວສຳລັບບໍລິສັດຂອງທ່ານ. ມີທີ່ດິນ ແລະ ຕຶກທີ່ອອກແບບມາສະເພາະສຳລັບບໍລິສັດ ໃນເຂດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ເຂດທຸລະກິດ.

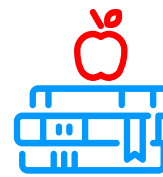
ມີຫຼາຍສູນກໍ່ສ້າງບໍ່ມີເພາະທຸລະກິດຂອງທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນທີ່ສະໜອງຜູ້ນທີ່ ທີ່ສາມາດໃຊ້ເປັນຫ້ອງການໄດ້ເຊັ່ນກັນ. ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍຈະເນັ້ນໃສ່ກິດຈະການສະເພາະຂະແໜງການ ແລະ ກິດຈະການໃນດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ທີ່ມີນະວັດຕະກຳໃໝ່. ບໍລິສັດໃດທີ່ຕ້ອງການເຂົ້າຮ່ວມການບໍ່ມີເພາະຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບຂັ້ນຕອນຂອງການສະໝັກ ເຊິ່ງໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະລວມມີການຍື່ນແຜນທຸລະກິດ, ການສຳພາດ ແລະ ການຄັດເລືອກຈາກຄະນະກຳມະການໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ.

ເມືອງທີ່ປອດໄພທີ່ສຸດອັນດັບທີ 1 ໃນໂລກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳຫຼວດຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງເມີເຊີ 2019

ເມືອງທີ່ມີຄວາມຕຶງຄຽດໜ້ອຍທີ່ສຸດອັນດັບທີ 2 ໃນໂລກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການຈັດອັນດັບເມືອງທີ່ມີຄວາມຕຶງຄຽດໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ ປີ 2017 (Zipjet The 2017 Global Least and Most Stressful Cities Ranking)

8. ການສຶກສາໃນປະເທດລຸກຊຳບວກ

ໂຮງຮຽນໃນປະເທດລຸກຊຳບວກມີການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ຕະຫຼອດເວລາໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອຕ້ອນຮັບນັກຮຽນ ແລະ ນັກສຶກສາຕ່າງຊາດທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ. ການເຂົ້າໂຮງຮຽນແມ່ນພາກບັງຄັບສໍາລັບເດັກນ້ອຍອາຍຸ 4 ຫາ 16 ປີ ແລະ ມີໄລຍະການຮຽນຕໍ່າສຸດ 12 ປີ, ທີ່ແບ່ງອອກເປັນໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ.

ເຮືອນລ້ຽງເດັກ ແລະ ອະນຸບານ

ເຮືອນລ້ຽງເດັກມີລາຄາທີ່ບໍ່ແພງ ແລະ ໃຊ້ຫຼາຍພາສາ ເຊິ່ງໃນປະຈຸບັນມີຫຼາຍກວ່າ 500 ເຮືອນລ້ຽງເດັກໃນລຸກຊຳບວກທີ່ແມ່ນທັງຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ສໍາລັບເດັກນ້ອຍໜຶ່ງຄົນ, ແຕ່ລະອາທິດຈະໄດ້ຮັບການລ້ຽງເດັກ 20 ຊົ່ວໂມງຟຣີ. ສອງປີທໍາອິດຂອງການສຶກສາພາກບັງຄັບສໍາລັບເດັກນ້ອຍອາຍຸລະ 4 ຫາ 6 ປີ ແມ່ນຢູ່ອະນຸບານ (ຫຼື ທີ່ເອີ້ນວ່າ “Spillschool”).

ໂຮງຮຽນປະຖົມ

ເດັກນ້ອຍທຸກຄົນທີ່ຮອດອາຍຸ 6 ປີ ກ່ອນຫຼືໃນວັນທີ 01 ກັນຍາຂອງແຕ່ລະປີ ຈະຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນປະຖົມ. ເດັກນ້ອຍຈະໄດ້ຮຽນພາສາເຢຍລະມັນ ແລະ ເລີ່ມຮຽນພາສາຝຣັ່ງໃນປີທີສອງ. ພາສາອັງກິດແມ່ນຈະເລີ່ມຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມເທົ່ານັ້ນ.

ບາງໂຮງຮຽນຈະສອນເປັນພາສາອັງກິດເປັນຫຼັກ. ທາງເລືອກອື່ນນອກເໜືອຈາກການສຶກສາຈາກພາກລັດ ແມ່ນໂຮງຮຽນເອກະຊົນ ແລະ ໂຮງຮຽນນານາຊາດຫຼາຍແຫ່ງ, ແລະ ບາງບ່ອນກໍ່ສອນເປັນພາສາອັງຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ.

ການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມ

ເນື່ອງຈາກປະເທດລຸກຊຳບວກມີແຮງງານທີ່ເປັນສາກົນ ແລະ ມີເອກະລັກ, ໂຮງຮຽນລັດ (ບໍ່ເສຍຄ່າ) ແລະ ໂຮງຮຽນເອກະຊົນມີການສິດສອນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີພື້ນຖານທີ່ຍາວນານ. ນອກເໜືອຈາກລະບົບການຮຽນປົກກະຕິແບບລຸກຊຳບວກແລ້ວ, ໂຮງຮຽນນານາຊາດຫຼາຍແຫ່ງກໍ່ມີການສິດສອນເປັນພາສາອັງກິດ ແລະ ຝຣັ່ງເຊັ່ນກັນ.

ການສຶກສາຊັ້ນສູງ

ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2003, ມະຫາວິທະຍາໄລລຸກຊຳບວກ ແມ່ນມະຫາວິທະຍາໄລທີ່ໃຊ້ຫຼາຍພາສາ, ເປັນສາກົນ ແລະ ມີການຄົ້ນຄວ້າສູງຫຼາຍ. ມີສາມຄະນະວິຊາ ແລະ ສາມສູນສະຫະວິຊາການ ແລະ ຖືກຈັດໃຫ້ເປັນໜຶ່ງໃນມະຫາວິທະຍາໄລທີ່ເປັນສາກົນທີ່ສຸດໃນເອີຣົບ. ມະຫາວິທະຍາໄລລຸກຊຳບວກໄດ້ສ້າງສາຍສໍາພັນການຮ່ວມມືກັບມະຫາວິທະຍາໄລ 78 ແຫ່ງໃນທົ່ວໂລກ.

ເປັນປະເທດທີ່ມີຈໍານວນພາສາເວົ້າໂດຍສະເລ່ຍຂອງປະຊາກອນອັນດັບທີ 1 ໃນບັນດາປະເທດໃນສະຫະພາບເອີຣົບ (3.6 ພາສາ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Eurobarometer, 2019

41% ຂອງປະຊາກອນທີ່ເຮັດວຽກມີລະດັບການສຶກສາຊັ້ນສູງ

OECD, 2019